

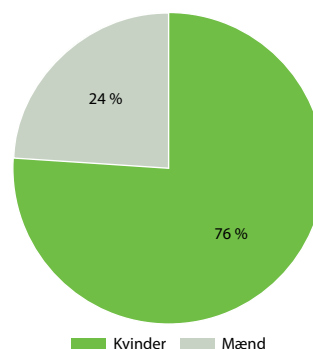
PSYKISK PARTNERVOLD

2,5 pct. af den danske befolkning mellem 16 og 64 år har været udsat for psykisk partnervold inden for det sidste år.

Både mænd og kvinder bliver udsat for psykisk partnervold. Yngre kvinder er dog den største risikogruppe. 4,5 pct. kvinder mellem 16 og 29 år har inden for det sidste år været udsat for psykisk partnervold.

Mænd angiver i højere grad at blive udsat af en nuværende partner, hvor kvinder i højere grad angiver at blive udsat af en ekspartner¹

Psykisk vold rammer især kvinder.

HVAD ER PSYKISK PARTNERVOLD?

Psykisk partnervold er den mest udbredte form for partnervold i Danmark. Psykisk vold udvikler sig til et mønster, hvor partneren begrænser den måde, den udsatte lever sit liv på. Det kan fx være ved gentagne gange at:

- Manipulere, nedværdige eller krænke sin partner
- Kontrollere, hvem partneren må ses med, tøjvalg eller hvad partneren spiser
- Læse partnerens sms'er eller tjekke profil og adfærd på sociale medier
- Presse partneren til at have sex, når partneren ikke har lyst
- True med at skade sig selv, hvis partneren vil stoppe forholdet

TO DEFINITIONER

Overordnet findes der to definitioner af psykisk partnervold – en juridisk og en socialfaglig. Fælles for dem begge er, at der er tale om 'gentagende' handlinger, som styrer partnerens liv.

JURIDISK DEFINITION

I april 2019 blev psykisk vold i nære relationer strafbart i Danmark. For at den psykiske vold skal være strafbar, skal der være tale om, at man udsætter den anden for gentagne grov nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd. Bestemmelsen i straffeloven gælder psykisk vold mellem ægtefæller, samlever, forældre, søskende eller plejeforældre, men den kan også gælde for en anden person med en nær tilknytning til ofrets husstand. Fx en tidligere ægtefælle, der stadig jævnligt kommer i husstanden.

"§ 243 Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år."

¹ 58 pct. kvinder angiver, at gerningspersonen er en ekspartner; det gælder for 49 pct. mænd. 42 pct. kvinder angiver, at gerningspersonen er en nuværende partner; det gælder for 51 pct. mænd (Ottosen og Østergaard 2018).

SOCIALFAGLIG DEFINITION

For at fagprofessionelle – fx krisecentermedarbejdere, socialrådgivere og lignende – skal kunne opspore, forebygge og behandle den psykiske partnervold, er det nødvendigt at have en bredere definition af psykisk partnervold end den strafbare. Ekspertter på området er blevet enige om følgende (uofficielle) definition:

”Psykisk vold i nære relationer er gentagne handlinger, som nedgør, ydmyger, krænker, manipulerer, truer eller isolerer. Handlingerne kan ske i affekt eller være planlagte og have til formål at kontrollere eller begrænse den voldsudsattes livsudfoldelse” (Lev Uden Vold 2018)

KONSEKVENSER

Forskning peger på, at kvinder, der har været udsat for psykisk partnervold, betegner den psykiske vold som den værste voldsform, de har oplevet i parforhold. Konsekvenserne er ikke ens for alle og afhænger af overgrebenes barskhed og kroniske karakter.

Psykiske konsekvenser

Personer, som er udsat for psykisk partnervold, kan udvikle angst, PTSD og depression. Det forværrer effekten, at volden foregår i et parforhold, hvor den følelsesmæssige kontakt burde være stærk og konstruktiv. Den udsatte lever i konstant frygt og stress og kan få nedbrudt sin selvforståelse og udvikle psykiske lidelser over tid.

Fysiske og sociale konsekvenser

Psykisk partnervold kan føre til selvskadende adfærd, alkoholmisbrug, selvmedicinering og spiseforstyrrelser. Andre komplikationer kan fx være den udsattes fertilitet, nyfødtes fødselsvægt, moderens forældreevne og en fjendtlig mor-barn relation. I arbejdsrelationer har man set, at psykisk partnervold påvirker den udsattes præstationsniveau og giver større fravær.

FOREBYGGELSE AF PSYKISK PARTNERVOLD

Der mangler forskning om, hvordan vi effektivt forebygger psykisk partnervold i Danmark. Fagprofessionelle er dog enige om, at der er forebyggende mekanismer i at sætte psykisk partnervold på dagsordenen og opfordre pårørende og vidner til volden til at række ud og hjælpe den udsatte. Det kan både være en ven, søster eller kollega, men også en læge, der har kontakt til den udsatte.

HJÆLPEMULIGHEDER

Udsatte, pårørende og gerningspersoner kan døgnet rundt ringe anonymt til Lev Uden Volds nationale hotline på tlf.: 70 20 30 82.

På rækud.dk kan man læse om mulighederne for hjælp.

Kilder

Psykisk partnervold – en kvantitativ kortlægning, Mai Heide Ottosen og Stine Vernstrøm Østergaard, VIVE 2018.

Psykiske, fysiske og sociale konsekvenser af psykisk vold i parforholdet, kortlægning af forskning, Helene Oldrup m.fl., Lev Uden Vold 2018.

Årsstatistik 2017 - Kvinder og børn på krisecenter, Socialstyrelsen 2018.

Socialfaglig definition af psykisk vold i nære relationer, Lev Uden Vold, 2018.

Derudover har Det Kriminalpræventive Råd selv lavet en litteratursøgning, hvor kilder gerne oplyses på anmodning.